

Meslek Yüksekokulları, Öğrencileri ve Öğretim Elemanları Üzerine Çalışmaların İçerik Analizi¹

Özgür YILMAZEL

Doç. Dr. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Meslek Yüksekokulu

Bülent ATMACAN

Öğr. Gör. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Meslek Yüksekokulu

Sibel YILMAZEL

Öğr. Gör. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Meslek Yüksekokulu

syilmazel@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de meslek yüksekokulları, meslek yüksekokulu öğrencileri ve meslek yüksekokulları öğretim elemanlarını konu alan araştırma makalelerindeki araştırma konuları, yayınlandığı dergi türleri, yazar sayıları, araştırma deseni, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi ve örneklem büyüklüğünü içeren eğilimleri sunmaktır. Çalışmada Google Scholar’da ‘meslek yüksekokulu eğitim, meslek yüksekokulu öğretim, meslek yüksekokulu öğrencileri, meslek yüksekokulu öğretim elemanları” anahtar kelimeleri ile ulaşılan ve 2000-2016 yılları arasında yapılmış Türkiye adresli çalışmalar arasında odağı meslek yüksekokullarının eğitim öğretim hizmeti, öğrencileri ve öğretim elemanları olan 238 araştırma, makale içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre meslek yüksekokulları eğitim ve öğretim programı, öğrencileri ve öğretim elemanları alanında en fazla sayıda çalışma 2015 yılında yapılmıştır. En fazla yayın yapılan dergi türü meslek yüksekokulu dergileri olmuştur. İki yazarlı makale çalışmaları en fazla sayıda tercih edilmiştir. Meslek yüksekokulları eğitim ve öğretim hizmetleri, öğrencileri ve öğretim elemanları alanlarında en fazla çalışma meslek yüksekokulları öğrencilerinin konu alındığı alanlarda olmuştur. En çok tercih edilen araştırma deseni nicel yöntemler olmuştur. Veri toplama araçları arasında anket öne çıkmaktadır. Örneklem sayılarında en sık tercih edilen aralık 101-200 olmuştur. Veri analiz yöntemleri arasında frekans, yüzde ve ortalamanın bulunduğu

¹ Geliş/Kabul Tarihi: 08.06.2017/12.12.2017 – Araştırma Makalesi

betimsel istatistik yöntemleri tercih edilmiştir. Çalışma sonucunun meslek yüksekokulları konulu gelecek çalışmalara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulları araştırma makaleleri, meslek yüksekokulları öğrencileri, meslek yüksekokulları öğretim elemanları, eğilimler, içerik analizi

A Content Analysis of Publications on Vocational School, Vocational School Students and Faculty Members

Abstract

This study intends to explore the trends in the field of vocational schools, vocational school students and faculty members during the period of 2000 and 2016. The trends were determined to be in the categories of research topics, journal categories, number of authors, research designs, data collection methods, data analysis methods and sampling sizes. The keywords of “vocational school training, vocational school education, vocational school students, vocational student faculty members” (the keywords were used in Turkish) were used in Google Scholar in order to retrieve the research papers that were published in Turkey between 2000 and 2016. The search results were evaluated to find out the research that mainly focused on training in vocational school, vocational school students and faculty members. The resulting 238 research papers were evaluated using content analysis methodology. The study identified that 2015 was the year that had the highest number of research in these topics. Also journals specialized in vocational school topics had the most number of research in these topics. Research papers with two authors were preferred. Most commonly used research topics focused in vocational school students. Quantitative research design was most commonly used. The sampling size of 101-200 interval had the highest frequency. The quantitative methods of frequency, percentage and average were most commonly used among the research papers. The findings of this research is believed to be useful for the future work in the research areas for vocational schools.

Keywords: Vocational school research papers, vocational school students, vocational school faculty members, trends, content analysis

GİRİŞ

Meslek yüksekokulları ülkemizin sektör bazında ihtiyacı olan nitelikli ara elemanları yetiştirmek ve bu alanlarda araştırmalar yaparak toplumun hizmetine sunmak gayesini taşıyan kurumlardır. Meslek yüksekokulları 1981 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile yükseköğretime bağlanmış ve 13/2/2011 tarihli 6111 sayılı Kanunla değişen şekli ile “Meslek Yüksekokulu, belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumu” olarak tanımlanmıştır. Ülkemizin ekonomisinin gelişmesinde stratejik önemi tartışmasız olan nitelikli ara elemanları yetiştirmeye çalışan meslek yüksekokullarının bu alanda topluma kattığı akademik araştırmalar da aynı ölçüde önemlidir. Bu bağlamda meslek yüksekokullarının eğitim ve öğretim hizmetleri, meslek yüksekokullarının öğrencileri ve öğretim elemanları üzerine yapılmış akademik çalışmalar üzerine içerik analizi çalışması gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Meslek yüksekokulları ile ilgili alanyazın taramasında meslek yüksekokulları çalışmaları üzerine yapılmış içerik analizine Gürcü'nün (2014) Türkiye’de Büro Yönetimi ve Sekreterlik Alanındaki Araştırmalarda Metodolojik Sorunlar: Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmasında rastlanmıştır. Gürcü (2014) 2012 yılında düzenlenen Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresinde sunulan 40 bildiriye, özet bölüm, araştırma tasarımı, veri toplama ve veri analiz aşamaları açısından içerik analizi yöntemi ile incelemiştir. Gürcü bu çalışmasında araştırmacıların özetler, veri analiz yöntemleri, araştırma tasarımı, veri toplama ve veri analizinde eğilimlerinin neler olduğunu ve kabul görmüş yöntemsel ilkelere uyumlarını analiz etmiştir.

Çalışmada 2000-2016 yılları arasında Türkiye adresli meslek yüksekokulları, öğretim elemanları ve öğrencilerini odak noktası olarak konu alan araştırma makaleleri incelenmiştir. Google Scholar’da “meslek yüksekokulu, meslek yüksekokulu öğrencileri, meslek yüksekokulu öğretim elemanı” anahtar kelimeleri ile elde edilen sonuçlar arasında araştırma makalesi niteliğinde olan makaleler tespit edilerek bu makalelerden konuları meslek yüksekokullarının eğitim öğretim hizmeti, meslek yüksekokullarının öğrencileri ve öğretim elemanları olan 238 adet makale içerik analizi temel alınarak incelenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada makalelerin analizi içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal bilimler alanında sıkça tercih edilen içerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik olarak incelenmesini sağlayan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 90). Yıldırım ve Şimşek'e göre içerik analizi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışmanın amacı meslek yüksekokullarının öğrenci, öğretim elemanı ve eğitim programının odak noktası olduğu akademik çalışmaların konu, araştırma deseni, veri toplama aracı, örneklem sayısı, veri analiz yöntemi ve yazar sayıları konularında temel eğilimlerini sunmaktır. Çoğu araştırmalarda amaç, soru cümleleriyle ifade edilir. Özellikle tarama türünden araştırmaların hemen hepsinde soru cümleleri bulunur. Bu amaçla, araştırmacı, cevaplandırmayı istediği soruları, değişkenler ve üzerinde toplanmak istenen veriler açısından belirler (Karasar, 1994:31).

Bu çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- 1) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 2) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmaların yayınlandığı dergilerin kategori dağılımı nasıldır?
- 3) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda yazar sayılarının dağılımı nasıldır?
- 4) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda eğilim hangi konularda olmuştur?
- 5) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda hangi araştırma desenleri kullanılmıştır?
- 6) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda hangi veri toplama araçları yaygın olarak tercih edilmiştir?
- 7) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda örneklem sayılarının dağılımı nasıldır?
- 8) Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmalarda hangi veri analiz yöntemleri tercih edilmiştir?

Yukarıda listelenen araştırma sorularına yanıt bulmak için bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde olaylar, mekanlar, stiller, imajlar, anlamlar ve nüanslar anahtar kelime olarak yer alır. Süreç aynı anda

verilerin kodlanmasını ve kategorilerin oluşturulmasını kapsar. (Merriam, Turan, 2013:296) Sosyal bilimler alanında sıklıkla tercih edilen içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla kitap, kitap bölümü, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanabilir. Çalışma, metin veya metinlerden oluşan bir kümenin içindeki belli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemeye yönelik yapılıdır. (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014: 240) Sosyal araştırma çalışmalarında konu belirlendikten ve ön çalışmalarla biçimlendirildikten sonra araştırmanın gerçekleştirilmesi gündeme gelir. Bu noktada araştırma artık somut olarak ortaya konmuş ve başlamıştır. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için yapılacak tüm çalışmalar, doğal olarak bir süreç ve bu süreç içinde belli konulara odaklanmış aşamalardan oluşur. Genel bir yaklaşımla sosyal araştırmaların aşamaları şu şekilde sıralanabilir: 1-Araştırmanın planlanması, 2-verilerin toplanması, 3-verilerin analizi ve son aşama olan 4-Bulguların sunulmasıdır.(Sivaslıgil, 2003:11) Bu çalışmada da söz konusu işlem adımları sırasıyla uygulanmış ve sonuç bulguları paylaşılmıştır.

Evren/Örneklem

Evren araştırma sonuçlarının genellenmesine elverişli olan elemanlar bütünüdür. Belli kurallara göre ve evreni temsil ettiği düşünülerek oluşturulan küme ise örneklemdir. (Gökçe ve Çukurçayır, 2003:46-47) Bu çalışmada araştırmanın evrenini Türkiye’de meslek yüksekokullarının eğitim ve öğretim hizmetlerini, öğrencilerini ve öğretim elemanlarını konu alan araştırma makaleleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2000-2016 yılları arasında Google Scholar’da “meslek yüksekokulu eğitim, meslek yüksekokulu öğretim, meslek yüksekokulu öğrencileri, meslek yüksekokulu öğretim elemanları” anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucunda listelenen ve konusu meslek yüksekokullarındaki eğitim programı, staj, sınavlı ve sınavsız geçiş, mesleki yeterlilik gibi meslek yüksekokulunda verilen eğitim öğretim hizmetleri, öğrenciler ve öğretim elemanları olan çalışmalar oluşturmaktadır. Bu çalışmada kullanılacak makalelerin belirlenebilmesi için araştırmacılar öncelikle makale tarama ve seçim ölçütlerini belirlemiştir. Kapsamı ve konusu bakımından söz konusu kriterlere uyan 238 araştırma makalesi belirlenerek araştırmanın örneklemini oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılan yayın sınıflama formu Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilen ‘Yayın Sınıflama Formu’ndan yararlanılmıştır. Araştırma sorularını yanıtlamak amacıyla geliştirilen veri toplama aracında makalenin adı, yazarları, yayınlandığı dergi, yayınlandığı yıl, ana konusu (meslek yüksekokulu, öğrenciler veya öğretim elemanları), anahtar kelimeler, araştırma deseni, veri toplama aracı, örneklem sayısı ve veri analiz yöntemi alanları bulunmaktadır. Kullanılan veri toplama formunun örneği Ek1’de bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi sonucunda araştırmanın örneklemini teşkil eden makalelerden elde edilen veriler betimsel istatistik yöntemi olan frekans ve yüzde kullanılarak çözümlenmiştir. Her araştırma sorusu için ilgili frekans ve yüzde verileri hesaplanarak tablolar halinde sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik, ölçülen şeyin, ölçülmesi amaçlanan şeyle örtüşüp örtüşmediğini işaret eder. Güvenirlik ise bir göstergenin bağımlılığıyla (dependability) ilgilidir. (Kuş, 2007:34) Güvenirlik kavramı, bir araştırmanın bulgularının gerçeği yansıtıp yansıtmadığı, yansıtıyorsa yansıtma derecesi, aynı zamanda araştırma farklı zamanlarda ya da farklı kişiler aracılığıyla yürütülürse aynı ya da benzer sonuca ulaşılmasıyla ilgilidir. (Ekiz 2009:38) Bu bilgilerden hareketle içerik analizi sürecinde araştırmanın güvenirliliğini sağlamak amacıyla ilk etap olarak tüm araştırmacılar 238 makaleyi inceleyerek veri toplama formundaki ilgili alanlara veri girişini sağlamıştır. Böylece her araştırma makalesi için üç ayrı değerlendiricinin verilerinin bulunduğu üçer adet form verisi elde edilmiştir. İkinci etapta ise bir araştırmacının girdiği verileri diğer araştırmacı incelemiş ve varsa farklılıklar not edilmiştir. Üçüncü ve son etapta ikili gruplar oluşturarak tüm veriler ve not edilen farklılıklar tekrar değerlendirilmiştir. Görüş farklılıklarının bulunduğu verilerde üçlü grup değerlendirme yaparak görüş birliğine varmıştır. Böylece araştırmanın geçerlik ve güvenirliliği sağlanmıştır.

BULGULAR

“Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?” sorusunu yanıtlamak amacıyla veri formundaki makale yayınlanma yılları sütununun özeti hazırlanmıştır. Buna göre yıllar bazındaki frekans ve yüzde sayıları Tablo 1’de gösterilmektedir. Sonuçlara göre 2000-2016 yılları arasında meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili en fazla araştırma makalesinin %18.49 oran ile 2015 yılında yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 1. Meslek Yüksekokulları İle İlgili Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	f (Frekans)	% (Yüzde)
2000	2	0,84
2001	1	0,42
2002	1	0,42
2003	5	2,10
2004	3	1,26
2005	3	1,26
2006	2	0,84
2007	7	2,94
2008	10	4,20
2009	11	4,62
2010	11	4,62
2011	24	10,08
2012	11	4,62
2013	26	10,92
2014	41	17,23
2015	44	18,49

2016	36	15,14
------	----	-------

İkinci araştırma sorusu “Meslek yüksekokulları, öğrencileri ve öğretim elemanları ile ilgili çalışmaların yayınlandığı dergilerin kategori dağılımı nasıldır?” için makaleler konularına göre Tablo 2’deki gibi gruplandırılmıştır. Tablo 2’ye göre oluşturulan Eğitim, Fen, Girişimcilik, İktisadi ve İdari Bilimler, İletişim, Meslek Yüksekokulu, Mesleki Gelişim, Sağlık, Sosyal Bilimler, Turizm ve Diğer grupları arasında toplamda en fazla yayın yapılan dergi türü meslek yüksekokulu dergileri (f=55) olmuştur. İkinci sırada ise 36 yayın sayısı ile eğitim ve iktisadi ve idari bilimler dergileri olmuştur. En az sayıda yayın yapılan dergi türlerinin (f=4) turizm ve iletişim alanlarındaki dergiler olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Meslek Yüksekokulları Çalışmalarının Dergi Türlerine Göre Dağılımı

Dergi Türü	f (Frekans)	% (Yüzde)
Eğitim	36	15,13
Fen	10	4,20
Girişimcilik	5	2,10
İktisadi ve İdari Bilimler	36	15,13
İletişim	4	1,68
Meslek Yüksekokulu	55	23,11
Mesleki Gelişim	9	3,78
Sağlık	26	10,92
Sosyal Bilimler	47	19,75
Turizm	4	1,68
Diğer	6	2,52

Üçüncü araştırma sorusu olan “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda yazar sayılarının dağılımı nasıldır?”ı yanıtlamak amacıyla veri toplama formundaki makale yazar sayıları çözümlenmiştir.

Tablo 3. Meslek Yüksekokulları Çalışmalarında Yazar Sayılarının Dağılımı

Yazar Sayısı	f (Frekans)	% (Yüzde)
1	53	22,27
2	104	43,70
3	48	20,17
4	23	9,66
5	7	2,94
6	2	0,84
7	1	0,42

Tablo 3'teki sonuçlara göre en yüksek frekansa sahip yazar sayısı iki olup, iki yazara sahip makale sayısı 104'tür. Bunu bir yazarlı (%22,27) ve üç yazarlı (%20,17) araştırma makaleleri takip etmektedir.

Dördüncü olarak “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda eğilim hangi konularda olmuştur?” sorusunu yanıtlamak amacıyla çalışmaya konu olan tüm makaleler üç konu başlığından biri ile Tablo 4'teki şekilde sınıflandırılmıştır. Buna göre Meslek yüksekokullarının eğitim programı, öğretim yöntemleri ve teknikleri, mesleki yüksekokullarda uzaktan eğitim, sınavsız geçiş, staj, girişimcilik eğitimi, bilgisayar ve internetin kullanımı, kariyer ve istihdam konuları “Meslek Yüksekokulları Eğitim ve Öğretim Hizmetleri” başlığı altında toplanmıştır. Öğrenciler başlığında derlenen konular arasında meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin mesleki becerileri, bilgi, tutum, davranış ve algıları, sosyo-demografik özellikleri, iletişim becerileri, çevre bilinçleri, motivasyon durumları bulunmaktadır. Öğretim elemanları başlığında toplanan konular araştırma makalesi konuları öğretim elemanlarının iş doyum düzeyleri, örgütlenme problemleri, öğretim elemanlarının öğretim süreçleri üzerine görüşleri, iş yaşamında bireysel değerleri, tükenmişlikleri bulunmaktadır. Sonuçlara göre meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin konu olduğu çalışmalar %81,09 oran ile en fazladır. Bunu %13,02 ile meslek yüksekokullarındaki eğitim ve öğretim hizmetleri ve %5,88 oranı ile meslek yüksekokullarının öğretim elemanlarını konu alan araştırmalar takip etmektedir.

Tablo 4. Meslek Yüksekokulları Çalışmalarında Araştırma Alanlarının Dağılımı

Araştırma Alanı	f (Frekans)	% (Yüzde)
Meslek Yüksekokulları Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	31	13,03
Öğrenciler	193	81,09
Öğretim Elemanı	14	5,88

Beşinci araştırma sorusu “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda hangi araştırma desenleri kullanılmıştır?”ı yanıtlayan Tablo 5’teki sonuçlara göre en yüksek araştırma deseni %85,29 oran ile nicel olarak belirlenmiştir. Nitel %12,18 oran ile ikinci sırada tercih edilen ve karma %2,52 oran ile üçüncü sırada tercih edilen araştırma deseni olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Meslek Yüksekokulları Üzerine Çalışmalarda Araştırma Desenleri

Araştırma Deseni	f (Frekans)	% (Yüzde)
Nicel	203	85,29
Nitel	29	12,18
Karma	6	2,52

Altıncı araştırma sorusu “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda hangi veri toplama araçları yaygın olarak tercih edilmiştir?”e yanıt olarak veri toplama araçları frekans ve yüzde olarak çözümlenmiştir. Tablo 6’deki sonuçlara göre en sık tercih edilen veri toplama aracı %42,4 oran ile Anket-Likert olarak görülmektedir. Anket-Likert veri toplama aracını sırasıyla Anket-Çoktan Seçmeli (%30,8), Doküman (%8,4), Görüşme (%6,8), Anket-Açık Uçlu (%4,8), Tutum, algı, kişilik, yetenek testleri (%4,4), Gözlem (%1,2), Başarı testi (%0,8) ve Alternatif Araçlar (Sosyal medya) (%0,4) takip etmektedir.

Tablo 6. Meslek Yüksekokulları Çalışmalarında Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Aracı	f (Frekans)	% (Yüzde)
Anket-Likert	106	42,4
Anket-Çoktan Seçmeli	77	30,8
Doküman	21	8,4
Görüşme	17	6,8
Anket- Açık Uçlu	12	4,8
Tutum, algı, kişilik, yetenek testleri	11	4,4
Gözlem	3	1,2
Başarı Testi	2	0,8
Alternatif Araçlar (Sosyal Medya)	1	0,4

Yedinci araştırma sorusu “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda örneklem sayılarının dağılımı nasıldır?”a yanıt vermek amacıyla araştırma makalelerinde tercih edilen örneklem sayılarının frekans ve ortalama çözümlemesi Tablo 7’de gösterildiği gibi yapılmıştır. Buna göre 101-200 aralığındaki örneklem büyüklüğü %23,53 oranı ile meslek yüksekokulları ile ilgili yapılan çalışmalarda en sık tercih edilen örneklem büyüklüğü aralığı olarak görülmektedir.

Tablo 7. Meslek Yüksekokulları İle İlgili Yapılan Çalışmalarda Örneklem Sayılarının Dağılımı

Örneklem Sayısı	f (Frekans)	% (Yüzde)
5-20	12	5,04
21-40	13	5,46
41-60	8	3,36
61-80	9	3,78

81-100	12	5,04
101-200	56	23,53
201-300	45	18,91
301-400	27	11,34
401-500	17	7,14
501-600	15	6,30
601-1000	15	6,30
1001-4500	9	3,78

Tablo 8. Meslek Yüksekokulları Çalışmalarında Veri Analiz Yöntemlerinin Dağılımı

Veri Analiz Yöntemi	f (Frekans)	% (Yüzde)
Frekans	178	22,33
Yüzde	145	18,19
Ortalama	86	10,79
t-testi	77	9,66
Standart Sapma	67	8,41
ANOVA	71	8,91
Faktör Analizi	28	3,51
Ki-kare	28	3,51
Korelasyon Analizi	27	3,39
İçerik Analizi	26	3,26
Mann Whitney U Test	22	2,76

Kruskall Wallis Test	18	2,26
Regresyon	14	1,76
Post Hoc	10	1,25

Sekizinci araştırma sorusu “Meslek yüksekokulları ile ilgili çalışmalarda hangi veri analiz yöntemleri tercih edilmiştir?”e yanıt vermek amacıyla araştırmaya konu olan makalelerde kullanılan veri analiz yöntemleri Tablo 8’de gösterildiği şekilde çözümlenmiştir. Buna göre betimleyici istatistik yöntemlerinden frekans (%22,33), yüzde (%18,19) ve ortalamanın (%10,79) en sık tercih edilen veri analiz yöntemleri olduğu görülmektedir. Bu veri analiz yöntemlerini t-testi (%9,66), standart sapma (%8,41), ANOVA (%8,91), Faktör Analizi (%3,51), Ki-kare (%3,51), Korelasyon Analizi (%3,39), İçerik Analizi (%3,26), Mann Whitney U Testi (%2,76), Kruskall Wallis Testi (%2,26), Regresyon Analizi (%1,76), Post-Hoc (%1,25) izlemektedir.

SONUÇLAR

Çalışmanın amacı 2000-2016 yılları arasında Türkiye merkezli meslek yüksekokulları eğitim ve öğretim hizmetleri, meslek yüksekokullarının öğrencileri ve öğretim elemanlarını konu alan akademik çalışmaların eğilimlerini sunmaktır. Bu bağlamda gerçekleştirilen içerik analizi ile çalışmaların yayınlandığı yıllar, çalışmaların yayınlandığı dergilerin kategorileri, yazar sayıları, çalışmaların konuları, araştırma desenleri, veri toplama araçları, örneklem sayıları ve veri analiz yöntemleri incelenmiştir.

2000-2016 yılları arasında en çok araştırmanın yayınlandığı yıl 2015 (%18,49) olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu 2014 (%17,23) ve 2016 (%15,14) yılları takip etmektedir. Yayınların bulunduğu dergi türleri arasında en fazla yayın yapılan dergi türü meslek yüksekokulu dergileri (f=55) olmuştur. İkinci sırada ise 36 yayın sayısı ile eğitim ve iktisadi ve idari bilimler dergileri olmuştur. En az sayıda yayın yapılan dergi türlerinin (f=4) turizm ve iletişim alanlarındaki dergiler olduğu görülmektedir.

Makalelerin yazar sayıları analiz sonuçlarına göre en fazla iki yazarlı makaleler (%43,7) bulunduğu görülmektedir. Bunu bir (%22,27) ve üç yazarlı (%20,17) makaleler takip etmektedir.

Araştırmaların konu dağılımı üç grupta incelenmiştir. Meslek yüksekokullarının eğitim programı, öğretim yöntemleri ve teknikleri, mesleki yüksekokullarda uzaktan eğitim, sınavsız geçiş, staj, girişimcilik eğitimi, bilgisayar ve internetin kullanımı, kariyer ve istihdam konuları “Meslek Yüksekokulları Eğitim ve Öğretim Hizmetleri” başlığı altında toplanmıştır. Öğrenciler başlığında derlenen konular arasında meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin mesleki becerileri, bilgi, tutum, davranış ve algıları, sosyo-demografik özellikleri, iletişim becerileri, çevre bilinçleri, motivasyon durumları bulunmaktadır. Öğretim elemanları başlığında toplanan konular araştırma makalesi konuları öğretim elemanlarının iş doyum düzeyleri, örgütlenme problemleri, öğretim elemanlarının öğretim süreçleri üzerine görüşleri, iş yaşamında bireysel değerleri, tükenmişlikleri bulunmaktadır. Buna göre meslek yüksekokulu öğrencilerinin konu olarak alındığı çalışmalar %81,09 oran ile en fazladır. Bunu %13,02 ile meslek yüksekokullarındaki eğitim ve öğretim hizmetleri ve %5,88 oranı ile meslek yüksekokullarının öğretim elemanlarını konu alan araştırmalar takip etmektedir. Bu sonuç, öğrenciler ile ilgili yapılan çalışmaların daha rahat ve kolay yürütüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Gelecek çalışmalarda meslek yüksekokulu öğretim elemanlarını konu alan ve meslek yüksekokullarının eğitim ve öğretim hizmetlerine eğilen çalışmalara ağırlık verilmesi alana zenginlik katacaktır.

Araştırmalarda yöntemsel eğilim %85,29 oranı ile nicel araştırma olmuştur. Bunu %12,18 oranı ile nitel araştırma deseni (%12,18) ve karma araştırma deseni (%2,52) takip etmektedir. Nicel yöntemlerin sıklıkla tercih edilmesinin nedeni olarak çalışma sonuçlarını genelleme eğilimi gösterilebilir. Meslek yüksekokulları ile ilgili yapılacak gelecek araştırmalarda nitel ve karma yöntemlere verilen önemin artırılarak bu yöntemlerin kullanılmasına öncelik verilmesi alanı araştırma yöntemi bakımından zenginleştirecektir.

Veri toplama araçlarında en çok Likert tipi anketlerin tercih edildiği, bunu çoktan seçmeli anket, doküman incelemeleri, açık uçlu anket ve tutum, algı, kişilik ve yetenek testlerinin izlediği görülmektedir. Çalışmalarda anketin yoğunlukla tercih edilmesinin nedeni olarak zaman ve maliyet bakımından avantaj sağlaması gösterilebilir. Veri toplama aracı olarak gözlem ve başarı testlerine nadir olarak başvurulduğu anlaşılmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda nitel yöntemlere verilecek önemin artırılması ile anketin yanı sıra görüşme ve gözlem gibi mevcut durum analizinde en az sayıda tercih edilen veri toplama yöntemlerine de başvurulacağı öngörülebilir.

Örnekleme sayıları incelendiğinde araştırmaların yoğun olarak (%23,53 oranıyla) 101-200 aralığında gerçekleştirildiği görülmektedir. 1000'den fazla örnekleme sayısının kullanıldığı araştırma sayısı %3,78 gibi düşük bir orana sahiptir. Sonuç olarak meslek yüksekokulları ile ilgili yapılacak gelecek çalışmalarda örnekleme sayıları daha fazla verinin daha doğru sonuç vereceği mantığına uygun olacak şekilde artırılabilir.

Betimsel istatistik, bilimsel araştırmalarda toplanan sayısal verilerin derlenmesi, toplanması, özetlenmesi ve analiz edilmesi amacıyla kullanılmaktadır ve çalışmaya konu olan araştırma makalelerinde de en sık tercih edilen yöntem olmuştur. Buna göre frekans (%22,33), yüzde (%18,19) ve ortalama (%10,79) ile en sık tercih edilen veri analiz yöntemleri olmuştur. Kestirimsel analiz yöntemleri arasında en çok tercih edilen yöntem t-testi (%9,66), ANOVA (%8,91), Faktör Analizi (%3,51) ve Ki-kare (%3,51) bulunmaktadır. Gelecek çalışmalarda betimsel istatistik analizlerinin yanında veri analizi yöntemlerinin çeşitlendirilmesi sağlanabilir.

Özet olarak meslek yüksekokulları üzerine yapılmış çalışmaların içerik analizi sonucundan elde edilen bu bulguların gelecekte meslek yüksekokulları üzerine yapılacak çalışmalara yön verme konusunda ışık tutacağı öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Şener-Çakmak, Kılıç., Akgün, Özcan E.- Karadeniz, Şirin-Demirel, Funda (2014). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Pegem Akademi, Ankara, ss.240
- Ekiz, Durmuş (2009), **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Anı Yayıncılık, Ankara, ss.38
- Gökçe, Orhan ve Çukurçayır Arif (2003), **Bilimsel Araştırma Teknikleri**, Dizgi Ofset, Konya, 2003, ss.46-47
- Gürcü, Ö.D. (2014). **Türkiye’de Büro Yönetimi ve Sekreterlik Alanındaki Araştırmalarda Metodolojik Sorunlar: Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi Üzerine Bir İnceleme** EJOVOC: Electronic Journal of Vocational Colleges, 4(3).
- Karasar, Niyazi (1994), **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., Ankara, ss.31
- Kuş, Elif (2007), **Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri**, Anı Yayıncılık, Ankara, ss.34
- Merriam, Saharan B., Çeviri Editörü: Turan, Selahattin (2013) **Qualitative Research, A Guide to Design and Implementation, Nitel Araştırma, Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber**, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara, ss. 196
- Sivaslıgil, Ahmet Cemal (2003), **Araştırma Teknikleri ve Temel İstatistik Bilgileri**, Bilkar Bilge Karınca Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd.Ş., İzmir, ss.11
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). **Development and Current Status of Science Education Research in Turkey. Essays in Education** [Special Issue], ss.1-22.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). **İçerik Analizi ve Uygulama örnekleri**, ss.90
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri** (5. bs.), Seçkin Yayıncılık, Ankara

Ek1. Meslek Yüksekokulları ile İlgili Araştırma Makaleleri Sınıflama Formu

1. Makalenin Adı
2. Makalenin Yazarları
3. Yılı, Dergi Adı/Cilt/Sayı
4. Anahtar Kelimeleri
5. Konusu
 - a. Meslek Yüksekokulları Eğitim Programı ()
 - b. Meslek Yüksekokulu Öğrencileri ()
 - c. Meslek Yüksekokulu Öğretim Elemanı ()
6. Makalenin Araştırma Deseni
 - a. Nicel ()
 - b. Nitel ()
 - c. Karma ()
7. Veri Toplama Aracı
 - a. Gözlem ()
 - b. Görüşme ()
 - c. Başarı Testleri ()
 - d. Tutum, algı, kişilik, yetenek testleri ()
 - e. Anket: Açık Uçlu () Çoktan Seçmeli () Likert ()
 - f. Doküman ()
 - g. Alternatif Araçlar ()
8. Örneklem Sayısı
9. Veri Analiz Yöntemi
 - a. Betimsel
 - i. Frekans ()
 - ii. Yüzde ()
 - iii. Ortalama ()
 - iv. Standart Sapma ()
 - b. Kestirimsel
 - i. Korelasyon Analizi ()
 - ii. t-testi ()
 - iii. ANOVA ()
 - iv. MANOVA ()
 - v. Faktör Analizi ()
 - vi. Regresyon Analizi ()
 - vii. Ki-Kare ()
 - viii. Mann Whitney U Test ()
 - ix. Kruskall Wallis Test ()
 - x. Post Hoc ()
 - xi. Diğer ()
 - c. Nitel:
 - i. İçerik Analizi ()
 - ii. Betimsel Analiz ()
 - iii. Diğer ()

